

EN XERRIM

SETMANARI BILINGÜE, SATIRIC Y DE BON HUMO

Provincias: Un trimestre. . . 0'75 ptas.
Extranjero: Un año. . . . . 6'00 »
Número atrasado: . . . . . 0'10 »

AÑO I N.º 20
Sóller 19 de Mayo de 1917

Correspondencia y Administración
Luna 27.—SÓLLER
No se devuelven los originales

FIRAS Y FESTAS

Festas de sa fira

DISAPTE DIA 12

Entredeta de fosque era un gust aná pes carré per veure sas caras alegres des sollericos, que duguent un duro dins sa butxaque anavan mes contens qu'un cá amb un hós.

Sa festa sa convertí amb una prosse-só, completas, iluminassió, música y resmes.

DIUMENGE DIA 13

Demati ets exploradós tocaren de bona gana per tots es carrés diana despertant es dormidós.

A las vuit y mitxa arribaren sas Comissions des demés *Buida es clos* y amb élls també vengué es populá poeta satiric, humorista y companyero nostro Mascle Ros.

A las nou y tres minuts s'inaugurá s'Esposissió de objectes antics y trebais fets pes mateixos exploradós.

Aquesta Esposissió va se lo més notable de totas sas firas y festas.

A las deu sa Serrellera comprá dos céntims de xufletes a nes seu nin y a sa mateixa hora a l'iglessi cantaren l'Ofissi.

A las tres ets exploradós juraren sa bandera y en Pep Noy comprá dotse céntims de dátils ensucrats.

ES DIA DE SA FIRA

Un conegut Concejal comprá es día de sa fira: juguetes qu'el mon admira y después un orinal.

A las quatre es mateixos exploradós de sempre teren una carrera de cintas y es municipal Corona va di una mentida.

A las sis sortí sa processó a la cual lluhian es seu gallardo tipo, es concejals mes guapos y es monumental y senyó batle que duya sa vara regalada.

Después música a sa plassa

Y escoltant sas armonías sas pareyas amorosas davan voltas deleitosas contantse mil tontarías; y una pareya d'aquestas fogint de sa gernessió per devora s'Estassió conmemoraren sas festas.

Per final sa desperaren focs artificials...

...pero uns focs de *rexupé* (si lo *rexupé* es dolent)

hasta que digué sa gent *liberanos dominé*

A las onse partí es derré tren cap a Palma, y amb éll partí es maquinista y es fogné.

Y *finis finis* a las dotse totas sas personas mes desents partiren a son *nonis* quedant es quatre mes gats y calaveras. (Es cronista era un d'aquets).

Y feta sa rellassió de sas festas de sa fira si el Bon Jesús mos inspira conterem lo des firó.

N'URBANO

ES FIRÓ

DILLUNS DIA 14

Devés las dues y mitja menos un quart noltros dos, cumplint sa missió que mos havia dada es nostro Directó, li estrenguerem cap a sa plassa, per prende nota de tot cuant fessin a nes firó.

Arribam allá es meteix moment que també arribaven es pajesos, capiteneats per capiteanadó capitá Angelats, duguent devant élls sa música que tocava un brios pas-doble.

Se componen devant sas Casas de la Vila, y cuant menos mos ho pensavem, veim que sa multitut se separa per deixá pas franc a una persona que resultá essé en Pep Serra que s'en venía vestit de pajés, amb una berretina, duguent un escopeta, un eyna amb forma de tayant, un revolver de xixanta tirts y un rolo de papé qu'havía píspat a un moro.

Es capitá pren es rolo de papé, que resultá essé un plano d'ets escusats de la Vila, y comensá s'arenga que se fa a nes pajesos per darlos coratje per matá moros, pero apenas havia comensat,

quant sa presentá es saïtx, y amb tó d' autoritat digué:

—Xiiiit. Heu d'esperá sa Gobernadora.

Tothóm callá fins que se presentá sa senyora des senyó Governadó, que llevó torná es capitá comensa es discurs de desberats, del cual treim es siguients fracments.

«..... Es nostros inimics s'entregan amb 52 acoressats, 32 torpederos, 28 cuantre torpederos y 15 sutmarins amb forma de monayatos.....»

«....., Quant arribarem amb n'Qchiali prisioné l'entregarem amb mans des municipal Corona.....»

Cuant acabá es discurs es pajesos y es public daren vivas a sa Gobernadora, a s'Alcalde a s'Ajuntament y..... ¡oh injustissi humana! ni siquiera daren un viva a n'Ejroj ni a n'en Pep Noy, es dos cronistas, qu'estavan bedant un pam de boca devant es populacho, que cridava iguals que locos.

Per fi acaba tot aixó, y parti la troupe cap a nes port, y tira tira noltros dos partirem darrera élls, per poré fé sa resenya mes etsacte y es meteix temps estoviá quatre pessas amples.

Per sa carretera un parey de pajesos dejaron grato recuerdo a un hort de teronjés.

Ja a nes Port mos posarem a sa part més alta que trobarem, y verem que s'entregava tota sa flota mora, convertida amb set botets de vela, que cada instant venian y no arribaven may.

Y ara comensan sas tonterias. Es capitá Angelats vegent qu'es moros s'acostan, doná instruccions a nes pajesos. En Pep Serra esmolá es tayant per sas rocas y comensan un *tío teo* que fa tontería y tot es resenyarló. Es moros vegent que no poren desenbercá, jiran y prenen sa direcció de l'Atsereto. Allá hey ha una gran batalla, un moro pren sa bandera sollerica a un pajés y un altre moro trevela y se fa *oyoy*.

Tras tanta lucha es pajesos lograren fé fogí es moros d'allá, y aquets sa tornaren embercá y vengueren a desembarcá a nes revelet des port.

A nes desembarco hey hagué grapades per prende sa bandera, hasta que de tantas estirades le xeparen per mitx. A la fi es pajesos lograren recuperarle y prengueren es trot cap a Sólle, pero demunt es pont d'en Berona tengueren es derre encuentro sas dues forzas. Aquí hey hagué sa gran victori, aquí va se ahónt feren prisiones a tots es moros, aquí va se ahónt mos ne duguerem noltros un parey de llimonades pes cap.

Arribarem a Sólle y devant sas Casas de la Vila, devant sa Gobernadora, devant noltros y es terrible saïtx, es capitá Angelats, torná fé discursos y per fi

nal se tornaren doná vivas a don Jeroni, a nes Batle, a sa Gobernadora, pero a n'aquets dos pobres cronistas ni siquiera les miraren de cara.

Resumen.

Mols de dois y mols de gats,
Mols de tirs y pocs de morts,
Mols de crits y vivas forts.
Molts de centimets gastats,
Qualque escena mol feresta,
Qualque novio aprofitat.
Y es resumen acabat,
Resultá molt poca festa.

EN PEP NOY Y N'EJROJ

CONTESTA

—¿Vols sobre perque a nes batle sempre es seus fets criticam?...
Escolta y no estarás gaire a sobre com així obram

¿Ets vists *La ferré de tall* qu'es comedi amb molt d'aire?...
Pues allá totas las cupas las carregan al *manxaire*.

Si es mestre a una cuchilla la trebayaya amb mal aire, ell se rentava sas mans dant sa cupa a n'al *manxaire*.

Si un eyna resultava qu'es tay no *tayava* gaire, es mestre dava com sempre sa gran culpa a n'al *manxaire*.

¿Y saps perque amic Sastrillo feyan passá tal torment a n'al *manxaire*?... Perqu'ell era un atlot innocent sense cap manya ni trassa per defensá lo seu caire

y per aixó sempre els mes vius culpaven sempre al *manxaire*.
Y per lo meteix que noltros descarregam nostra espatle fent com *Lo ferré de tall* lent culpable sempre es batle, perque sabem prou y massa y tenim certesa d'ell que no té manya ni trassa per defensarsé sa pell.

N'URBANO

JUGUETES

que compraren es caps-padres de Sólle es día de sa fira.

D. Jeroni Estades: Un quant blanc per recompensá es qu'havía tirat a D. Damiá Ozonás.

El senyó batle: Un corsé amb trobiqueras per aprimerse sa panxa.

D. Juan Puig: Un mundillo.

D. Toni Forteza: Una granera.

D. Miguel Colóm: Una pella per fé banquetes.

D. Ramón Coll: Un monigote de dues caras.

D. Toni J. Colóm: Un arruixedó de moscas.

D. Jaume Morell: Una bosina per s'automòvil.

D. Juan Frontera: Un cavec.

D. Toni Colóm: Unas paletas

D. Andreu Rullan: Una cama d'ais.

Es secretari: Un vestit de llibrea.

El senyó jutje: Uns lentes

En Ramions: Una troca de fil embuyat.

Es mestre laic: Un rompe cabezas.

En Pinoy: un recaudadó de sa música.

D. Juan Canals: Una crossa per regalá a nen Romanones.

D. Jaume Rullan: Un blanco y negro

Es Centro Ciclista: Un toldo mes gros.

Es Centro Maurista: Una assera mes grossa perque es socios no tenguen de seure enmitx des carré.

Sa Butigueta: En sos tres reals que deven a n'EN XERRIM compraren una xeremia.

Es Centro Reformista: Dos llits per dormi es socios.

Es municipal Corona: Un manedet de teya.

Es saïtx: Unas estidoras per teyarse sas ungles.

EN XERRIM: Un revolver. Estau alerta si voleu.

PROTESTAS

qu'hem rebudas en contra de s'atropell que va essé víctima es nostros Directó:

De Sólle

De peraula hem rebudas mil protestas y per escrit hem rebudas sas siguens:

Cuant mos contaren es fet, creguí senyó directó que mos rebessavem es cabeis de rabi de no havé presenciat es fet, pero no obstant porem doná gracias, perque si noltros hey haguessem estáts el *estrangulador* hagués resultat s'*estrangulado*.

DOS TORS PASSATS PER MALLA

Si aquell día meteix de s'agressió hagués trobat es saïtx, li hagués dit quatre peraulas gruixades y tal volta haguessem arribats a bufetadas, pero ara que ja m'ha fuita sa rabi amb trobarló domés li preguntaré:

—¿Qué vos n'anau de sa rosca?...

PEP NOY

Si a cameva jo tengués un saïtx que tal cosa fés compassió d'ell no tendria: per dá a nes cans jo faria totduna quatre cortés.

EJROJ.

Amb que sigam atlots, coneixem quant se fa una injustici, y com estam convinsuts que lo que va fé aquell homo era

una injustici, entre tot dos hem treta una cansó que li cantarem pes sigles de los sigles, amen Jesús.

Es osté señor *Satxi to*
un hombre de *valentillas*
digno de las *banderillas*
que le clavó er *Urbanito*.

EN JUAN Y EN RAFEL
(REPARTIDÓS D'EN XERRIM)

De Palma

En Bernat de sa Vaca de Palma y es terrible *saitx* de Sólle son dos, y es terrible *saitx* de Sólle y en Bernat de sa Vaca de Palma també son dos.

Y entre tot dos trobarien quatre males entranyas

Es *SASTRILLO*

No dic lo que me sent contra es confrarisma des vostro estrangulador, pero m'ho sent dins jo meteix y si algún dia venc per Sólle li diré cara a cara a éll meiteix.

MIQUEL SASTRE (TRANQUIL)

De sa Pobla

Un Solleric mos contá es fet, talment com el presenciá, dins un café qu'hey havia mes de vint personas, y es concurrents s'indignaren tant qu'hasta alguns proposaren nombrá una comissió qu'es dia de sa fira vengués a Sólle y treure es *calsons* a nes *saitx*, pero jo le *vaitx* calmá y les *vaitx* ensenyá sa sigüent cansó perque le cantassen amb sa meterixe tonada des *Balanse*:

Un tal *saitx* tenen dins Sólle
que tot heu sap ejersi,
pues si tengués un *argolla*
éll voldria essé es botxi.

(Estribillo)

Ay animal animal,
animal animelada,
Directó un altre vegada
no planguí de ferlhi mal

Es *CORRESPONSAL*

De Santañy

Si noltros tenguessem un *saitx* com es de Sólle, el tirariem dins sa beuredó.

MIQUEL GAMBETA

De Manacó

Si fá falta un garrot gruixat per llevá es botxins de Sólle, jo en tenc un de bó, a sa vostra disposissió,

MIQUEL GARBA

De Alaró

Tots es paisans protestám
cuantre s'estrenguladó
que si vé per Alaró
de viu en viu el mos menjám.

Es *CORRESPONSAL*

De Deyá

Es *saitx* vostro es un ani....
que no té gens de vergo....
capas de fé un assesi....
perque altres li fassen bro....

CAP DE SEBA MARINA

De Pollensa

Hem agafat un diccionari per cercá sa peraula mes agraviant de totas per dedicarlé a s'obra criminal des *saitx* y sa més agraviant des diccionari encara la trobám aguda per éll, y nem inventada una a propósito:

CRIMINALESTRANGULADORE

De Franse

(Telegrama)

Protesto criminal obrar *saitx*, saludo director, pronto estare vosotros.

J. BARCELÓ

A mes de totas aquestas protestas es nostros estimats colegas «Gallet» y «Foc y Fum» han donat quatre cops de *corneta* a s'injustici de que va essé víctima es nostro Directó.

A tant a uns com a altres les agrahim que s'hajan sentits de s'atropell injust y criminal de que va essé víctima un companyero de tots.

Amb acabá sa guerra sobreran dones y se ferá necessari una mortandat dins es género familia. De lo contrari molts d'homos moriran de... debilitat.

DE FORNALUTX

Desde Fornalutx mos suplican que publiquem lo que va sotsehi a tres o quatre personas d'aquell poble.

Lo sert es, que quatre Fornaluxencs devellaren a Sólle per veure sa fira, y es vespre per sopá volgueren aná a una

fonda situada a nes Born, creguts que pes nom y punt allá ahont estava situada se camparian bé; pero cuant arribaren allá d'alt trobaren un local amb tres taulas qu'hey cablan perque casi casi se tocavan.

S'assegueren y de tant de crida es garzó casi s'erguergamellaren, fins qu'a la fi se presentá un jove per demená que volían mienjá y después de dirlos lo qu'hey havia uns demenaren sopas y altres una racció de coní.

Des cap d'un quart d'esperá, contemplant sas botellas d'aigo, unas vinagres, varios tassons bruts de vi y alguns plinyols d'oliva, de demunt sa taula, comparagué es garzó amb tres plats de sopas y una de coní; una racció de sopas la serví dins un plat que pereixia que moments antes dins ell hey havian servit xocolate y sa racció de coní va essé tant crua que cuant la varen partí tot era sanc que degotava.

Com es natural, es des plat de sopas brut se va alsá y fogí, deixant encarregat un companyero perque pagás es seu gasto y es de sa racció de coní no menja res ni mica. Después demanaren hous frits y aixó es lo únic que serviren un poc conforme, después demanaren peix frit y el serviren que cualsevol hagués dit qu'era frit amb aigo.

Empessiantats de tot aquells homos, demanaren es conta y pagaren pero un d'ells qu'es un poc glossadó va fé aquesta glossa:

M'heu convidat a sopá
a una fonda de pes Born,
y mal me matin si hey torn.
amb qu'hem tornin convidá.

D. DONADOLÉ

De Santañy

Después de havé fet sa resenya de sa festa de sa cala de Santañy amb sabut una nova notici que no volem deixá dins es tinté.

Es el cas, que segons contan malas llegendas, cuant arribá s'hora de doná principi sa funsió musical, es senyo Directó y peón caminé, per mes senyas, pega un parey de cops de bombo perque tots es musicos compereguessen a rotlo, pero, lo que resulta, que sempre ni ha que se fan esperá y aquell dia s'unic que no la comparegué va essé es bombé. Es Directó va fé esperá un poc es musicos y aquets per entretenirse, entretant vengués es bombé, se posaren a cantá:

Es Pitxorro té un bou

qu'el fa jeure a sa serena.... etc.
pero tant llarga sa feya sa terdansa des bombé que dessidiren anarho a cercá, y així heu feren, un correguent per un

XERRIMADES

lloc y altres per altre, tothom corria cridant:

¡Biel! ¡Biel! ¡Biel Pitxó.....!

Ja Feya mes d'una hora que corrian d'aquí per allà quant me trobaren es profugo ajegut dins una mata.

¡Biel! ¡Biel! ¡Biel Pitxó.....!

A la fi, a forsa de crida y sempentetjerló se despertá y tot assustat preguntá lo que pessava.

—Y qu'ha de passá, homo de Deu. Que sa gent está impassienta per ballá y feis falta vos per tocá es bombo.

Idó digau a nes Directó, que no estic per tocá perque después de diná he tocat un poc massa sa botella y ara ja estic massa tocat.

Lo sert es

Qué mestre Biel es bombé después qu'hagueren dinat per escorxá un mal... gat abaix d'un ombra es jegué Y es Directó mitx mordorro per sa boca treya fél per lo que va fé en Biel amb un dia tant pitxorro

UN TOTSOL

ESCAPOLONS

A UNA BEATA FALSA

Llegint es devocionri, molt compungida, Lluissa, te vetx cada día a missa y es vespre a n'es novenari fent com qui passa el rosari; pero si es téu mal obrá que tant te desacredita pensas amb axó tapá, Lluissa,... ¡ja pots resá! novenes a Santa Rital

M. H.

DUPTE

—¿Qué festetjas? —me demana

desyara un amic méu; per tot tenc una resposta, y just per axó no'n tenc.

Si dic si, trob qu'es mentida; si dic no, trob que també: festetjá vol dí un y una que s'estimen coralment, y axó ¡qui sap!... —¿Qué festetjas? —La veritat: ¡jo no'u sé!

M. S.

A S'ATLOTA

III

Tan embembat estic amb ta hermosura, que no m'en tem tan sols ai quant amb tu festeitx, fa una ruxada o vent o llamps y trons.

Tan embembat estic amb ta hermosura, qu'encara no he pensat qu'hem de fé de sa sogra, en veni es día que mos haurem casats.

PERE-ESTEPA.

Es vespre de sa fira y es des firó notarem qu'a nes Centro Ciclista y a nes Maurista es socios ocupaven no tans sols s'assera, sino que casi impedian tot es pa-seix.

Espressions a nes batle y a tofas sas Autoridats y les preguntereu perque serveixen.

«Un espectadó» mos conta que desde que madame Colas toca es piano de la Defensora, heya un comodadó qu'en lloc de colocá sa gent, prefereix conversá amb sa distinguida professora.

Aixó ha estat causa que li hajan treta aquesta cansó:

No vulgués se inteligent advertint sa profesora, procura a la Defensora acomodá bé sa gent.

Fins ara havian estat ets andaluzos qu'havian tengut, sa sanc torera, empero el día d'avuy, ja no son élls, sino una cuadrilleta d'hortolanetas, que els sa pegat sa xifladura en so torea no bous, sino sollerics, y pobre des que rep banderillas, ja queda ple per sempre de l'horta, prenguent sa carretera cap a Sólle.

Lo cómic des cás es qu'ellas diuen que no volen per bou cap hortolá, perque un'hora o s'altre fa s'hortolanada.

Sa cuadrilla son cinc y ni ha dues que torea ja fa mesos dos sollerics, y es vespres quant han acabats es toros sa reu-nexen dins un forn y se contan tot quant han fet en so seu pobre mártir, fins que sen van a jeura.

Y per final acabaré dantlos aquest conse-y.

Atlotas, hortolanotas dexau sas hortolanadas, sino, a tofas plegadas vos tiraran petetotas.

UN QU'HEU VEU TOT

Ahí vespre arribá sa peregrinassió qu'havía partit dijous dematinada per aná a Lluch.

Segóns diuen tot va aná de primera, si llevam es corresponent cansament de cada cual des qui hey anaren.

No sabem rés mes, perque la senyora Rosa encara no mos ha presentat sa resenya de dita peregrinassió perque estava molt cansada.

Lo que si sabem qu'es potecaris han feta una venta colosal de polvos de patata.

Y també sabem altres cosas que las direm la setmana que vé si el Bon Jesuset mos ajuda.

De Buja, nada menos, mos contan qu'a nes carré de sa Carretera hey habita un

tal Toni Barra que té dues fradinas molt macas, y principalment sa més jove qu'es maquíssima, no té altres defectes mes que tira cossas y mossegá y llevó du tant d'orgullo que se pensa que tots ets homos son poc per élla; pero fa una temporada que sen dugué un desengan amb un viudo qu'élla si volia casá y éll la despressiá per massá maca, y ara la pobre s'haurá de conformá amb un sabeteret, y es viudo que la despressiá ara serque s'altre jermana, qu'encara que no's tant guapa a lo menos nos tant caprixosa y vaivera.

Lo sert es que se maca quant s'altre jermana surt per comprá una cosa o altre, ja li agafan atacs de nirvis per pó que no conversi amb s'ho viudo.

Un altre dia tornarem doná un antretóc a n'aquesta atlotá tant moná. Per avuy cantarem una cansó y fins un altre día.

De sa moná amb fan uleya y aixó ja fa molta estona perque tant de mona y mona ja vol dí qu'es molt monea.

UN CUALSEVOL

Per falta de lloc deixan de publicá un article de Sant Llorens ja compost, un altre d'Esporlas, un totsol de sa Pobla, un d'Artá y dos de Santañy.

Adamés un caramull de Xerrimades. Fins disapte germanets.

Juventut eterna...

...se consiguéix usant s'AIGO TRIUNFAL POGRESIVA, que garantisen que no conté nitrat de plata ni sustancis nocivas a sa salut.

No embruta sa pell ni taca sa roba.

Preu: 5 pessetas botella

¡Fora cabeis blancs! ¡Viva sa juventut! En venen a Palma: perfumeria Inglesa, a se Cadana 6—Perfumeria Oriental, Quint 1 y 3—Perfumeria de D Lluç Canals, Brosa 10 y a SOLLE: Jermanas Estades, Plassa Constitució 16 y a sa Perfumeria Artistica, Lluna 5 y a tofas sas principals perfumerias d'España.

¡¡¡Qui torna en sos cabeis blancs es perque voll!!!

Es jove no't desconsolis si te veus sa vista lluenta, tenguent sa gana dolenta ten entrerà de valenta

beguent es PALOS RESOLIS.

qu'en P. Estrany, aqui regenta.

De venta a tots es cafés y casas de beguda.

DIOS Y PATRIA

Diálogo patriótico, en verso, original de URBANO ROSSELLO

Se ven a sa nostra imprenta a nes módic preu de 0'25 ptas; A nes nostros correspon-sal que mos fassin pedido les ferem se rebaixa de comisió.

SÓLLER-Tip. Moderna de Calatayud y C.ª